

DELOVNO PODROČJE

KOMUNIKACIJA Z DRUŽINO

Rahločutna, spoštljiva in vzajemna komunikacija z družinami

KAZALNIKI

Delovna skupina:

- S stalno interaktivno komunikacijo izmenjuje informacije s starši/družinami o otrokovem doživljanju, zdravju in potrebah.
- Si vzame čas, da pozorno in nepristransko prisluhne družini.
- Uporablja različne načine komunikacije z družinami, s katerimi se približa njihovem govoru in komunikacijskim preferencam.
- Spoštuje zaupnost vseh podatkov o otroku in družini.
- Spopada se z različnimi mnenji in staršem daje informacije, ki jim omogočajo sprejemanje odločitev s pozitivnimi posledicami za otroka.

Kot je zapisano v dokumentu *European Commission/EACEA/Eurydice* (2016), je neizpodbitno, da želi biti vsaka družina polno vključena v vsak vidik otrokove vzgoje in varstva. Za doseg tega cilja je ključno, da ustvarimo prijazno okolje, za katerega sta značilna zaupanje in odprtost med družino in otrokovimi vzgojitelji, s čimer zagotovimo učinkovit partnerski odnos in komunikacijo. S sodelovanjem in tesno komunikacijo med družinami in vzgojitelji lahko dosežemo »vzgojo učiteljev« in »učenje staršev« (parenting the teachers/teaching the parents) (Silva, 2003). Starši in družina so otrokovi prvi vzgojitelji in najbolj poznajo svojega otroka. Kadar vzpostavimo in vzdržujemo pristno komunikacijo z družinami, smo vsi zmagovalci. Medsebojno zaupanje je nedvomno glavni dejavnik uspešne komunikacije. Kadar vzgojitelji delajo skupaj s starši, je pomembno, da z njimi vzpostavijo dobro komunikacijo, saj lahko tako od njih prejmejo informacije o otrokovem doživljanju, zdravju in potrebah; tako lahko skupaj podprejo otrokov celosten razvoj in obenem upoštevajo njegovo edinstvenost.

Vzgojitelji se pri vsakodnevnem delu z družinami spoprijemajo s številnimi izzivi. Pri teh odnosih sobivajo različne kulture in različni tipi družinskih struktur. Komunikacija, ki jo morajo storitve vzpostaviti s starši/družinami, zahteva svoj čas in razpoložljivost vseh vzgojiteljev; sposobni

morajo biti prisluhniti vsem pomislekom, željam in pričakovanjem vsakega od staršev in vsake družine.

Pri komuniciranju s starši je čas zelo pomemben dejavnik. Čas, ko starši svoje otroke zjutraj pripeljejo v vrtec, ko jih popoldan pridejo iskat, je namenjen izključno izmenjavi osnovnih informacij o otroku (t. i. kratek pogovor pri vratih). Vzgojitelj mora znati poslušati in razumeti željo staršev po bolj poglobljenem pogovoru in prepoznati, kdaj jim nameniti več časa. Starši morajo nato imeti priložnost govoriti z vzgojiteljem, ki se bo znal posvetiti njihovim željam, dvomom in težavam. Ta način komunikacije, na kateri temelji odnos med šolo in družino, poudarja pomen intelektualne, strokovne, odnosne in moralne razsežnosti, ki jo zahteva profil vzgojitelja otrok. Intelektualna in strokovna razsežnost se nanašata na dejstvo, da mora biti vzgojitelj poznavalec in strokovnjak za znanja; odnosna razsežnost je povezana z vlogo vzgojitelja kot dejavnika človeškega razvoja (Formosinho, 2001). Moralna razsežnost pa se nanaša na interakcije z družinami: kakšen odnos imamo do njih, kako jim prisluhnemo, pomembna sta spoštovanje in pozornost, ki jim ju namenjamo (Neves, 2015). Skratka, dolžnost vzgojitelja je, da staršem in družinam pozorno in aktivno prisluhne. Vzgojitelj se mora vzdržati vrednostnih sodb oziroma grajanja, ker lahko tako vzpostavi odnos, kjer imata

obe strani vlogo enakovrednih partnerjev pri vzgoji. Učinkovita komunikacija, ki je odprta za kulturno raznolikost in družinske vire, je še boljša, če uporabimo različne načine komuniciranja. Komunikacijski kanali, ki so na voljo strokovnim delavcem na področju predšolske vzgoje, so lahko v digitalni ali pisni obliki oziroma v obliki formalnega ali neformalnega pogovora na štiri oči. Te različne kanale lahko uporabljamo hkrati oziroma jih izberemo glede na želje družine in vsebino, ki jo nameravamo sporočiti. Sprejete komunikacijske strategije morajo zagotavljati, da vse družine prejmejo informacije v celoti, posebno tiste, ki imajo na primer drug materni jezik. Zato je pomembno, da vzgojitelji predšolskih otrok spodbujajo redno komunikacijo o napredku, interesih, potrebah in dnevnem doživljanju otrok, tako da izberejo načine, ki omogočajo preprosto, pravočasno in učinkovito interakcijo z družinami. Vzgojitelji se morajo zavedati, da mora biti ta stik dvosmeren proces v obliki dialoga, v okviru katerega si vzgojitelji in družine izmenjujejo informacije in se pogovarjajo o otroku (cf. Fevorinil & LomónacoII, 2009). Vključevanje družine v kontekst vzgoje pomeni uporabo pristopov, ki obema stranema omogoča, da razumeta ena drugo, saj je komunikacija orodje, ki omogoča odnos med šolo in družino. (Bhering & Siraj-Blatchford, 1999; Bhering & De Nez, 2002). Za kakovosten

odnos med družino in strokovnimi delavci v predšolski vzgoji je zelo pomembno, da spoštujemo zaupnost vseh informacij o otroku in njegovi družini. Kakovost odnosov med družinami in strokovnimi delavci, zaposlenimi v vrtcu, sloni na zaupnosti vseh podatkov o otroku in njegovi družini. To načelo temelji na etiki, spoštovanju zasebnosti posameznika in razlogih, v skladu s katerimi moramo gojiti zaupen odnos, ki spodbuja izmenjavo informacij, kar je ključnega pomena za doseganje ciljev dejavnosti, ki se izvajajo z otroki. Vzgojitelj se mora vedno zavedati, da dela z zelo ranljivimi ljudmi. Na eni strani so otroci, na drugi njihove družine. Vzgojitelj je pogosto zaupanja vredna oseba, ki se ji lahko odprejo, ker vedo, da danih informacij ne bo zlorabljal, temveč jim bo poskušal pomagati. Vzgojitelj bo skladno s svojimi kompetencami starše poskušal usmeriti k ustreznim službam, ki jim bodo v pomoč pri reševanju morebitnih težav. Včasih je posredovanje informacij drugim strokovnim delavcem o otrocih in družinah koristno, vendar moramo pridobiti predhodno soglasje družine in v mislih imeti predvsem dobrobit otrok. Komunikacijska kultura, ki temelji na vzpostavitvi trdnega zaupanja med družino in vzgojitelji, olajša prehode in kontinuiteto izobraževanja v različnih kontekstih, s čimer koristi otrokom (European Commission/EACEA/Eurydice, 2016). Na razlike v mnenjih in pogledih med družinami, šolo in strokovnimi delavci, povezanimi z vzgojo otrok (psihologi, nutricionisti itn.), moramo

gledati kot na velik potencial za oblikovanje varnega in skupnega izobraževalnega prostora znotraj skupnosti. Razprave in pogosto izmenjevanje mnenj so ključni elementi pri vzpostavljanju izobraževalne skupnosti, ki resnično živi. Kljub temu je vsiljevanje mnenj družinam, na primer s strani strokovnega delavca, v šolskem okolju še vedno zelo pogosto. Takšen odnos bi bilo treba postopoma odpraviti. Vzgojitelji so pogosto posredniki med starši, ki imajo različne poglede in pričakovanja o izobrazbi svojih otrok. Med komunikacijo je pomembno, da ljudje spoštujejo drug drugega in da ima vsak udeleženec priložnost svobodno izraziti svoje mnenje. Vzgojitelj mora poleg tega s svojim ravnanjem in dejanji dajati dober zgled. Vrtec (in z njo vzgojitelj) bi tako moral prisluhniti vsem mnenjem in omogočiti, da se o njih razpravlja, saj se tako sistem vrtca lažje prilagaja potrebam otrok. Drugače povedano, izobraževalni sistem se mora prilagoditi razlikam, ki so del njega. Vrtec oziroma vzgojitelj mora igrati vlogo odprte platforme, ki je zmožna sprejemati mnenja, poglede in izkušnje različnih strani in v različnih oblikah, nato pa jih mora vključiti v delo tako, da privedejo do sprememb in koristi za otroke. Otroci, ki so središče izobraževalnega procesa, imajo tako korist od novega načina upravljanja vrtca in njegovega razvoja v varen in inkluziven izobraževalni sistem, ki je oblikovan na temeljih svobode, demokratičnosti in sodelovanja, in sicer s transparentno in odprto komunikacijo.

LITERATURA

- Bhering, E. & Siraj-Blatchford, I. (1999). A relação escola-pais: Um modelo de trocas e colaboração. *Cadernos de Pesquisa*, (106), 191-216.
- Bhering, E. & De Nez, T. B. (2002). Envolvimento de pais em creche: Possibilidades e dificuldades de parceria. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, 18(1), 63-73.
- Bronfenbrenner U., *The ecology of human development: Experiments by Nature and Design*, Harvard University Press, 1979.
- European Commission Working Group on Early Childhood Education and Care (2014). *Proposal for key principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care*. http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/strategic-framework/archive/documents/ecec-quality-framework_en.pdf
- European Commission/EACEA/Eurydice (2016). *Structural Indicators for Monitoring Education and Training Systems in Europe – 2016*. Eurydice Background Report to the Education and Training Monitor 2016. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/190EN.pdf
- Favorinil, L. & Lomônacoll, J. (2009). Family involvement in children's education: an exploratory study based on middle class parents. *Psicologia da Educação*, n. 28, 73-89. http://pepsic.bvsalud.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1414-69752009000100005&lng=pt&tlng=pt
- Formosinho, J. (2001). A formação prática dos professores: da prática docente na instituição de formação à prática pedagógica nas escolas. *Revista Portuguesa de Formação de Professores*, 1, 37-54.
- Neves, I. (2015). Um olhar sobre a escola e a ação docente na sociedade contemporânea: dilemas e desafios. *Revista Tendências pedagógicas*, 26, 237-252.
- Silva, P. (2003). Escola - Família, uma relação armadilhada: Interculturalidade e relações de poder. Porto: Edições Afrontamento

Primeri dejavnosti, povezanih s tem delovnim področjem, ki jih najdete v toolbox-u:

IME PRAKSE	KRAJ IMPLEMENTACIJE	VIR
Zajtrk s starši	Forlì (IT)	Elmer (BE)
Odbor za sodelovanje	Forlì (IT)	Elmer (BE)
Urice s starši	Colegio do Sardo (PT)	Forlì (IT)
Šolski bazar	Colegio do Sardo (PT)	Vrtec (SI)
Starši delijo svoje občutke o prvih tednih v skupini za malčke	Elmer (BE)	Forlì (IT)
Kreativna delavnica	Linköping (SE)	Vrtec (SI)
Svet staršev	Linköping (SE)	Liepaja (LV)
Igrača preživi konec tedna z družinami	Forlì (IT)	Colegio do Sardo (PT)
Pomladni festival	Linköping (SE)	Vrtec (SI)